

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci je věcí každého z nás. Cenná pro Vás. Přínosná pro firmu

První zjištění čtvrtého Evropského průzkumu podniků na téma nových a vznikajících rizik (ESENER 2024)

První zjištění

Cílem čtvrtého evropského průzkumu agentury EU-OSHA je napomoci zaměstnavatelům zabývat se efektivněji problematikou BOZP a přispívat ke zdraví a spokojenosti pracovníků. Poskytuje mezinárodně srovnatelné informace důležité pro navrhování a provádění nových politik v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP).

Souvislosti

V rámci čtvrtého Evropského průzkumu podniků na téma nových a vznikajících rizik (ESENER 2024) provedené agenturou EU-OSHA byli dotazováni ti „kteří ví o bezpečnosti a ochraně zdraví v podnicích nejvíce“, na způsob řízení rizik BOZP na jejich pracovišti, přičemž v centru zájmu stála psychosociální rizika, tj. stres při práci, násilí a obtěžování. V období od května do října 2024 bylo ve 30 zemích (EU-27, Island, Norsko a Švýcarsko), jež byly do průzkumu zahrnuty, zkoumáno celkem 41 458 podniků, které zaměstnávaly alespoň pět osob, ze všech odvětví činnosti. Ačkoli dotazník zůstal z velké části stejný jako v průzkumech ESENER 2014 a 2019, aby bylo možné porovnávat výsledky v průběhu času, byl do určité míry aktualizován s cílem zohlednit dopad pandemie covidu-19 na řízení BOZP.

Průzkum ESENER 2024, realizovaný za podpory vlád a sociálních partnerů na evropské úrovni, si klade za cíl pomoci pracujícím v celé Evropě lépe pochopit jejich potřeby z hlediska podpory a odbornosti a také určit faktory, které podporují nebo brání přijímání opatření. Průzkum ESENER podrobně zkoumá čtyři oblasti BOZP:

1. obecný přístup podniku k řízení BOZP;
2. přístup k „nově vznikající“ oblasti psychosociálních rizik, včetně vlivu digitalizace;
3. hlavní hnací faktory a překážky pro řízení BOZP;
4. jak se v praxi pracovníci podílejí na řízení BOZP.

Tato zpráva představuje první analýzu hlavních zjištění průzkumu ESENER 2024. Podrobnější výsledky a analýzy budou představeny v nadcházejících publikacích, které budou zveřejněny v roce 2026 a v následujících letech.

Hlavní zjištění

Průzkum ESENER 2024 osvětluje některé změny sociálních a ekonomických podmínek, které mají vliv na evropská pracoviště, kde je **zaměstnáno nejméně pět osob**. Tento neustálý vývoj přináší nové výzvy, jež vyžadují opatření zajišťující vysokou úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Z výsledků za rok 2024 vyplývají určité dopady pandemie covidu-19 – viz tabulka 1.

- Podle očekávání se podíl pracovišť v EU-27, u kterých se uvádí, že jejich zaměstnanci pravidelně pracují z domova, od roku 2019 téměř zdvojnásobil a v roce 2024 činil 23 % – ve Finsku a Nizozemsku překročil 40 %. Podle odvětví činnosti byl nejvyšší podíl zaměstnanců pravidelně pracujících z domova zaznamenán v odvětví informačních a komunikačních činností (53 %) a kvalifikovaných, technických a vědeckých činností (39 %).
- V souladu s tím hodnocení rizik stále více zahrnuje domácí pracoviště (8 % v roce 2024 oproti 3 % v roce 2019), přestože je tento podíl stále nízký. Podle odvětví je nejvyšší podíl hlášen v odvětví informačních a komunikačních činností (18 %).
- Méně než pětina (18 %) pracovišť v EU-27 uvádí, že se zaměstnanci konzultuje práci z domova, přičemž nejvyšší podíl těchto konzultací byl hlášen v Nizozemsku (37 %), Finsku (34 %) a Litvě (33 %).
- Vzhledem k rostoucímu používání digitálních technologií byly v průzkumu ESENER 2024 aktualizovány otázky týkající se digitalizace. Hodnocení rizik zahrnuje používání digitálních technologií na 43 % pracovišť v EU-27 – ve Španělsku a Slovinsku je to na více než na 60 % pracovišť. Podle odvětví je nejvyšší podíl hodnocení rizik zahrnujícího digitální technologie hlášen v oblasti vzdělávání (51 %). Školení v používání digitálních technologií je podle údajů poskytováno na 42 %

pracovišť, přičemž na Maltě se jedná až o 75 % pracovišť, a to zejména v odvětvích informačních

a komunikačních činností (51 %) a peněžnictví a pojišťovnictví (51 %).

Tabulka 1. Mění se svět práce: výběr ukazatelů, v % podniků v EU-27, 2024 a 2019 (pokud jsou údaje k dispozici)

Ukazatel	Otázka v průzkumu ESENER 2024	EU-27 2024 (2019)	Země 2024 (2019)	
Pracoviště	Zaměstnanci pracující pravidelně z domova	23 % (13 %)	Finsko: 45 % (17 %) Nizozemsko: 42 % (33 %) Litva: 36 % (15 %)	Bulharsko: 10 % (5 %) Chorvatsko: 10 % (7 %) Portugalsko: 10 % (5 %)
	Hodnocení rizik zahrnuje domácí pracoviště	8 % (3 %)	Estonsko: 14 % (2 %) Finsko: 13 % (4 %) Německo: 12 % (5 %)	Kypr: 1 % (0 %) Portugalsko: 2 % (1 %) Řecko: 3 % (1 %)
	Konzultace se zaměstnanci ohledně práce z domova	18 %	Nizozemsko: 37 % Finsko: 34 % Litva: 33 %	Bulharsko: 6 % Kypr: 7 % Chorvatsko: 7 %
	Používání digitálních technologií je zahrnuto do hodnocení rizik	43 %	Španělsko: 62 % Slovinsko: 60 % Malta: 59 %	Francie: 24 % Německo: 29 % Lucembursko: 30 %
Jazyk	Zaměstnanci mají potíže s porozuměním jazyku, kterým se mluví v podniku	10 % (8 %)	Kypr: 19 % (20 %) Švédsko: 17 % (19 %) Lucembursko: 17 % (17 %)	Bulharsko: 3 % (2 %) Slovensko: 3 % (3 %) Maďarsko: 4 % (3 %)
Odborná příprava	Běžné používání digitálních technologií	42 %	Malta: 75 % Slovensko: 63 % Irsko: 59 %	Francie: 24 % Rakousko: 34 % Lucembursko: 36 %
	Hodnocení mobilních nebo externích pracovišť z hlediska rizik v oblasti BOZP	25 % (20 %)	Malta: 45 % (25 %) Slovinsko: 35 % (28 %) Rumunsko: 33 % (15 %)	Bulharsko: 14 % (12 %) Polsko: 16 % (17 %) Francie: 20 % (17 %)

Základ: všechny podniky v zemích EU-27, průzkumy ESENER 2019 a 2024.

- V tomto kontextu společenských změn uvedených v tabulce 1 jsou nejčastěji identifikovanými rizikovými faktory v EU-27 dlouhé sezení (64 % podniků, což je nárůst oproti 61 % v roce 2019), opakované pohyby rukou nebo paží (63 % podniků, což je mírný pokles oproti 65 % v roce 2019), nutnost jednat s problémovými zákazníky, žáky či pacienty (56 %, což je pokles oproti 59 % v roce 2019) a zvedání nebo přemísťování osob nebo těžkých břemen (52 %, což je stejná hodnota jako v roce 2019). Viz obrázek 1.
- Existuje přímo úměrná závislost na velikosti podniku, neboť větší podniky uvádějí přítomnost všech rizikových faktorů nejčastěji. Podle odvětví je stejně jako v předchozích průzkumech nutnost jednat s problémovými zákazníky, žáky či pacienty častěji uváděna v odvětví služeb, zatímco faktory vedoucí k muskuloskeletálním poruchám jsou rovnoměrněji

zmiňovány ve všech odvětvích, s výjimkou zvedání nebo přemísťování osob nebo těžkých břemen, které se vyskytuje v nízké míře v odvětví peněžnictví a pojišťovnictví (27 %), a dlouhého sezení, jež uvádí pouze 26 % pracovišť v odvětví ubytování, stravování a pohostinství.

- Výše uvedené hlavní rizikové faktory jsou také nejčastěji uváděnými faktory ve většině zemí, s výjimkou časové tísně (kterou uvedlo 43 % podniků v EU-27), která je hlavním rizikovým faktorem ve Švédsku (64 %) a druhým ve Finsku (71 %).
- Je příznačné, že nejčastěji uváděným rizikovým faktorem v EU-27 je dlouhé sezení (64 % podniků). Dlouhé sezení bylo zavedeno jako nová položka v dotazníku pro průzkum ESENER 2019¹. Tato položka poskytuje další podklady pro získání povědomí o sezení

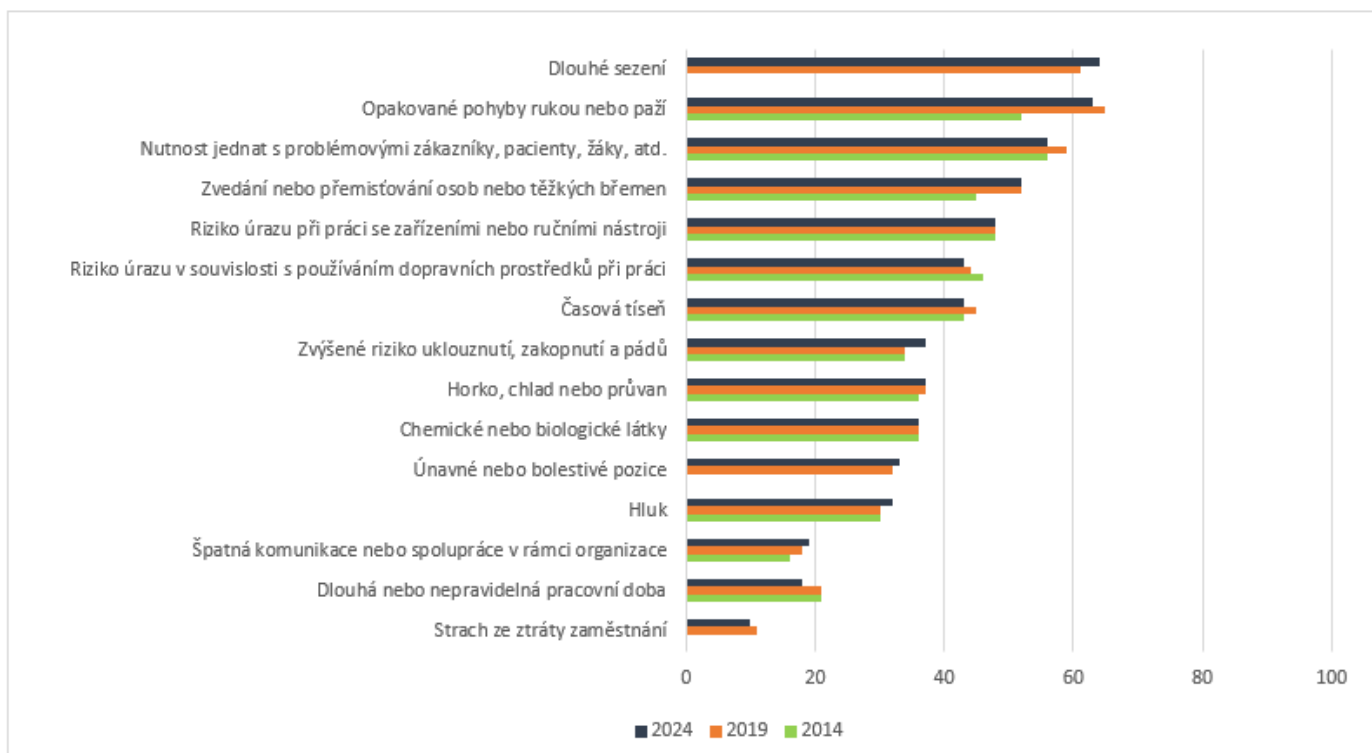
¹ V průzkumu ESENER 2014 bylo zahrnuto pod „únavné či bolestivé polohy, včetně dlouhého sezení“.

jako rizikovým faktoru pro zdraví. Podle odvětví dlouhé sezení nejčastěji uvádějí podniky v odvětví peněžnictví a pojišťovnictví (88 % podniků v tomto odvětví v EU-27), veřejné správy (88 %) a informačních a komunikačních činností (84 %).

- Zajímavé je, že pouze 3 % podniků v EU-27 uvádí, že se jich netýká žádný z hlavních rizikových faktorů v oblasti BOZP. Pokud však jde o psychosociální rizikové faktory, čtvrtina dotazovaných podniků (25 %) uvádí, že se jich netýká žádný z nich. Nejvyšší podíl podniků, jež

neuvádějí žádný z psychosociálních rizikových faktorů zahrnutých v průzkumu ESENER, najdeme v Itálii (47 %) a Litvě (44 %), zatímco nejnižší ve Finsku (12 %), na Kypru, v Belgii a Německu (14 %). S ohledem na velikost podniku existuje nepřímý úměrný vztah, podle něhož je podíl těchto podniků (podniků, které neuvádějí žádný z uvažovaných psychosociálních rizikových faktorů) nejvyšší mezi nejmenšími podniky. Podle odvětví existuje nejvíce takových podniků ve zpracovatelském průmyslu a zemědělství.

Obrázek 1. Rizikové faktory v podniku (% podniků, EU-27), 2014, 2019 a 2024

Základ: všechny podniky v zemích EU-27, průzkumy ESENER 2014, 2019 a 2024.

Řízení BOZP

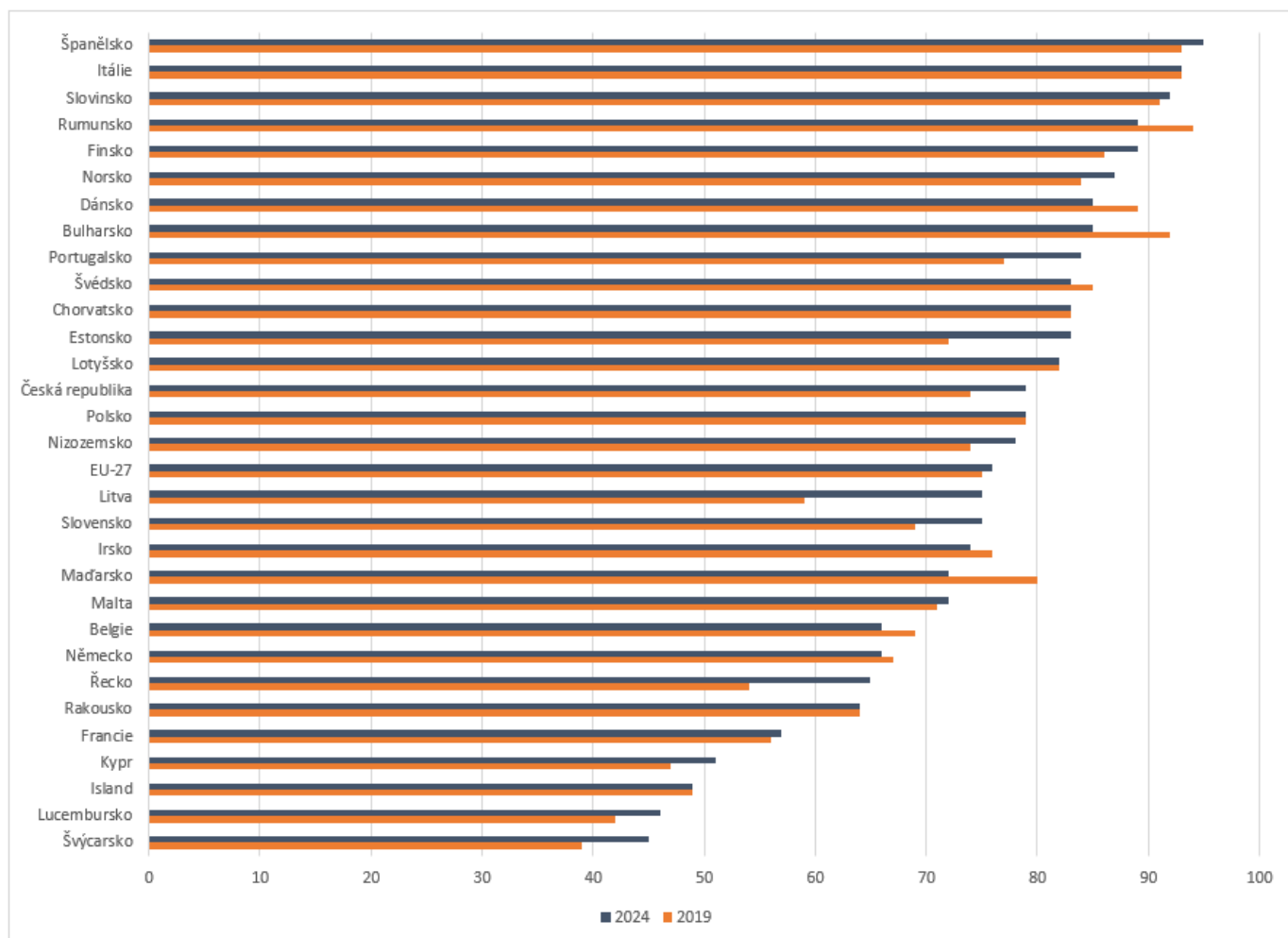
- Tato zjištění představují výsledky průzkumu týkající se **hodnocení rizik**, které je základem evropského přístupu k BOZP, jak je uvedeno v [rámcové směrnici EU o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci \(směrnice 89/391/EHS\)](#). V souladu se zjištěními z předchozích průzkumů uvádí 76 % podniků v EU-27 dotazovaných v rámci průzkumu ESENER 2024, že pravidelně provádí hodnocení rizik. Podle očekávání existuje pozitivní korelace s velikostí podniku, zatímco pokud jde o země, hodnoty se pohybují od 95 % podniků ve Španělsku, 93 % v Itálii a 92 % ve Slovinsku až po 46 % v Lucembursku (obrázek 2).
- Pokud se zaměříme na rozdělení podle zemí a porovnání s rokem 2019, došlo k nárůstu podílu takovýchto podniků v několika zemích EU-27, přičemž

nejvyšší nárůst byl zaznamenán v Litvě, Řecku a Estonsku. Na druhou stranu některé země, jako například Maďarsko, Bulharsko a Rumunsko, zaznamenaly pokles podílu podniků, jež pravidelně provádějí hodnocení rizik.

- Stejně jako v minulosti existují značné rozdíly, pokud jde o podíl podniků, ve kterých hodnocení rizik provádějí zejména interní zaměstnanci. Pořadí zemí se významným způsobem mění, přičemž v čele je Švédsko (84 % podniků, podobně jako 85 % v roce 2019) a za ním Dánsko (80 % jako v roce 2019). Nejnižší podíly byly zaznamenány ve Španělsku (6 %, což je pokles z 10 % v roce 2019) a ve Slovinsku (7 %).
- Přestože z toho nevyplyvá nic o kvalitě těchto hodnocení rizik (v některých zemích může být ze zákona povinné

najímat si na takové úkoly služby BOZP), v zásadě a za předpokladu, že ti, kdo za práci zodpovídají, jsou nejvíce povolání kontrolovat rizika, by všechny podniky měly být schopny provádět základní hodnocení rizik pouze za pomoci svých vlastních zaměstnanců.

Obrázek 2. Pravidelně prováděná hodnocení rizik na pracovištích podle zemí (% podniků), 2019 a 2024

Základ: všechny podniky, všech 30 zemí, průzkumy ESENER 2019 a 2024.

- Z podniků v EU-27, které uvádějí, že jejich zaměstnanci pravidelně pracují z domova, jich 48 %² uvedlo, že tyto zaměstnance zahrnují do svých hodnocení rizik. To je zřetelný nárůst oproti 31% podílu zjištěnému v roce 2019 (26 % v roce 2014). Zdá se, že to odráží zvýšené povědomí o tom, že jsou domácí pracoviště skutečnými pracovišti.
- Stejně jako v minulosti jsou podíly stále vyšší, pokud jde o zahrnutí jiných pracovišť mimo prostory podniků (jiných než domácích pracovišť), neboť 66 % podniků v EU-27, jež uvádějí, že využívají takové pracovní režimy, uvádí, že je zahrnují do svých hodnocení rizik (65 % v roce 2019). Nejčastěji to uvádějí podniky v Itálii (80 %) a Lucembursku (76 %) a podle očekávání podniky ve stavebnictví (82 %, přestože jde o pokles z 89 % v roce 2019).
- Pokud jde o využívání **služeb v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví**, bylo zjištěno, že nejčastěji jsou využíváni pracovní lékaři (75 %), specialisté na BOZP se širším zaměřením (59 %) a odborníci na prevenci úrazů (52 %), což se velice podobá podílům hlášeným v roce 2019. Zaměříme-li se na psychosociální rizika, 21 % podniků v zemích EU-27 uvádí, že využívají služeb psychologa (19 % v roce 2019). Za povšimnutí stojí, že existují významné rozdíly mezi zeměmi: nejvíce podniků, které uvádí, že využívají psychologa, ať již interního, nebo

² Tento údaj se počítá z podniků, jež uvedly, že provádějí hodnocení rizik a mají zaměstnance pracující z domova, na rozdíl od údajů v tabulce 1, které byly z důvodu porovnatelnosti s ostatními ukazateli v tabulce přepočítány na celkový počet podniků.

externího, je ve Finsku (73 %) a dále pak v Belgii (48 %) a Dánsku (47 %).

- Navíc (stejně jako v roce 2019) o něco méně než dvě třetiny podniků v EU-27 (62 %) uvádí, že na podporu svých úkolů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci využívají služeb **externího poskytovatele**, přičemž

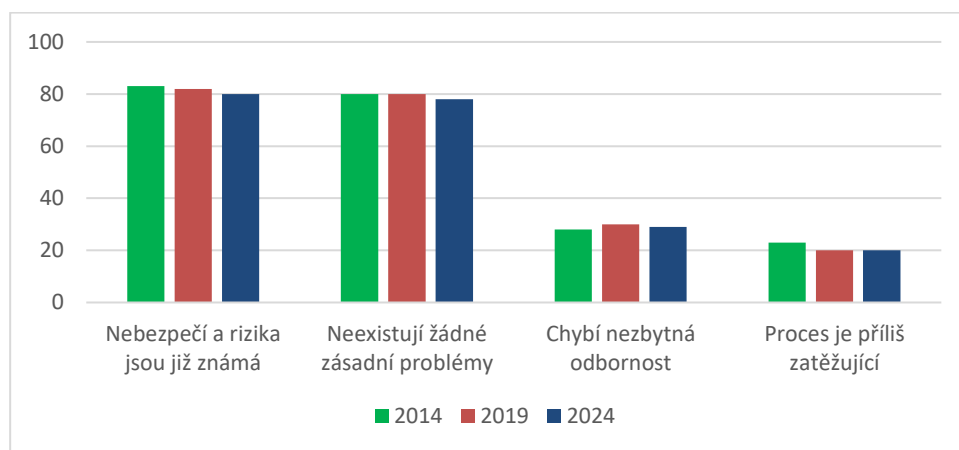
nejvíce jich je ve Slovinsku (92 %) a v Portugalsku (88 %). Zdá se, že existuje pozitivní souvislost mezi využíváním externích poskytovatelů a velikostí podniku, zatímco z rozdělení podle odvětví vyplývá, že externí poskytovatelé jsou nejčastěji využívány podniky v odvětví elektrické energie (76 %).

Hnací faktory a překážky

- Podniky, které neprovádějí pravidelná hodnocení rizik, to odůvodňují zejména tím, že rizika a nebezpečí jsou již známá (80 % podniků) a že neexistují žádné zásadní problémy (78 %), stejně jako tomu bylo v letech 2014 a 2019 (obrázek 3). Uvedené výsledky představují 24 % zkoumaných

podniků, ale nastolují otázku, zda tyto podniky, zejména ty nejmenší, mají méně problémů, nebo zda jednoduše o rizicích na pracovišti nemají dostatek informací. Je zajímavé, že právě nejmenší podniky uvádějí méně často než větší podniky, že tento postup je příliš zatěžující.

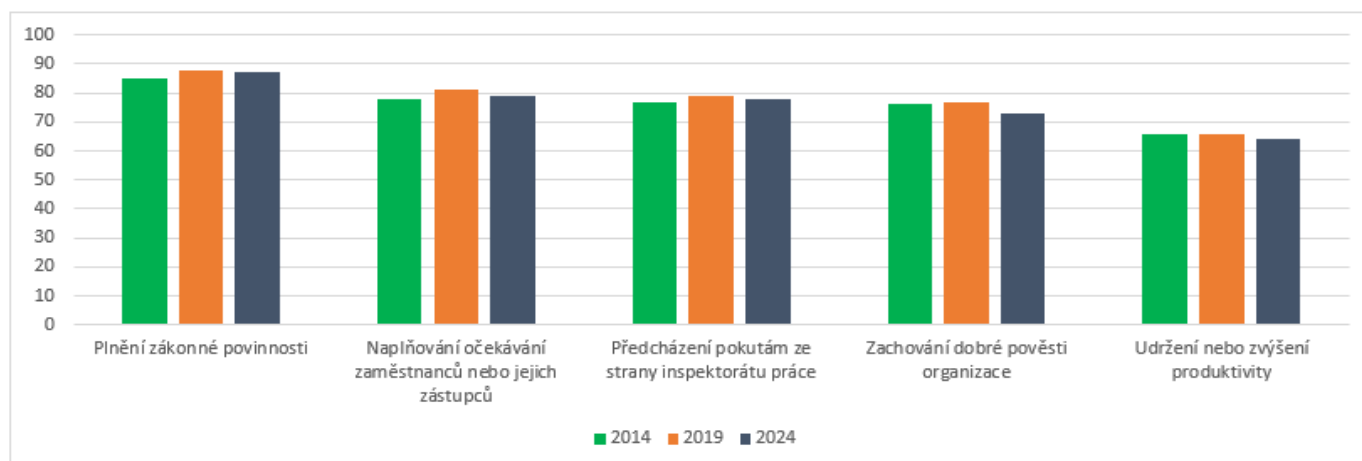
Obrázek 3. Důvody, proč se hodnocení rizik na pracovišti neprovádí pravidelně (% podniků, EU-27), 2014, 2019 a 2024

Základ: podniky v zemích EU-27, které neprovádějí pravidelné hodnocení rizik, průzkumy ESENER 2014, 2019 a 2024.

- Pokud jde o **důvody, které podniky motivují k řízení BOZP**, nejčastěji je uváděno plnění zákonné povinnosti, a to 87 % podniky v zemích EU-27, což odpovídá rokům 2014 a 2019 (obrázek 4). Existuje přímá proporcionální souvislost s velikostí podniku, zatímco podle zemí se hodnoty pohybují od 68 % podniků v Dánsku až po 97 % podniků v Portugalsku a Švédsku.
- Druhým nejvýznamnějším hnacím faktorem v oblasti BOZP je „naplňování očekávání zaměstnanců nebo jejich zástupců“, po níž následuje „předcházení pokutám ze strany inspektorátu práce“. Z průzkumu ESENER 2024 vyplývá, že hodnocení rizik pravidelně provádí a do návrhu a provádění opatření v návaznosti na hodnocení rizik zapojují zaměstnance čtyři pětiny podniků v zemích EU-27 (79 %, podobně jako 80 % v roce 2019).

Obrázek 4. Hlavní důvody pro řešení problematiky bezpečnosti a ochrany zdraví (% podniků, EU-27), 2014, 2019 a 2024

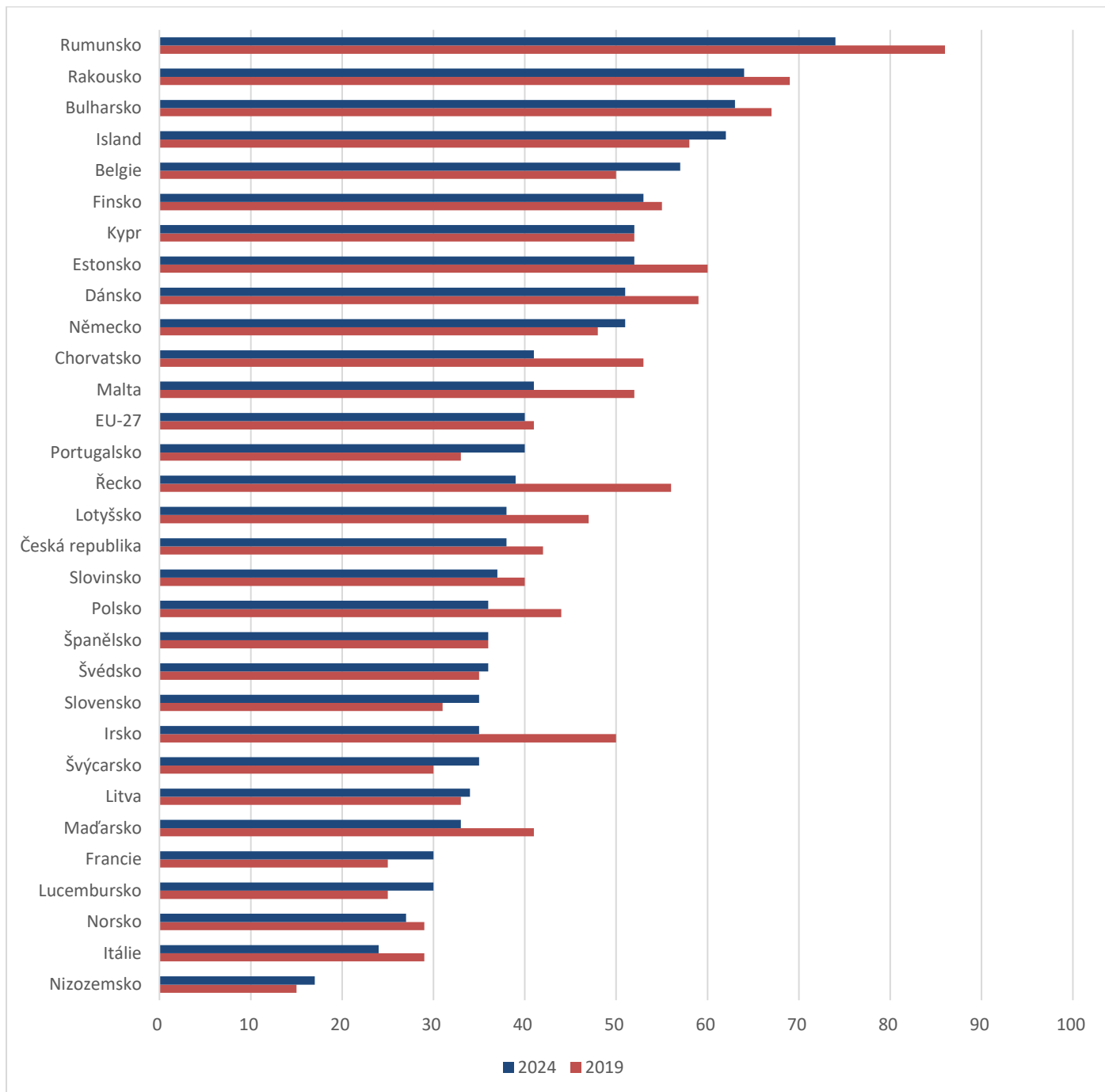

Základ: všechny podniky v zemích EU-27, průzkumy ESENER 2014, 2019 a 2024.

- Pokud jde o **inspekce práce** a vyhýbání se pokutám uloženým v návaznosti na ně jakožto o motivaci k řízení BOZP, je třeba poukázat na pokračující snižování podílů podniků, které uvedly, že je v posledních třech letech před průzkumem navštívili pracovníci inspektorátu práce: 40 % v roce 2024, což je o něco méně než 41 % v roce 2019 (a 49 % v roce 2014) (obrázek 5). Největší pokles zaznamenaly Řecko (z 56 % na 39 %) a Irsko

(z 50 % na 35 %). V některých zemích došlo k nárůstu, a to nejvíce v Portugalsku (z 33 % na 40 %) a ve Francii a Lucembursku (v obou zemích z 25 % na 30 %). Celkové snížení je patrné u podniků všech velikostí, zatímco z hlediska odvětví je situace různorodější, přičemž některá odvětví hlásí nárůst, například veřejná správa (32 % oproti 23 % v roce 2019).

Obrázek 5. Návštěvy pracovníků inspektorátu práce v posledních třech letech před průzkumem, podle zemí (% podniků), 2019 a 2024

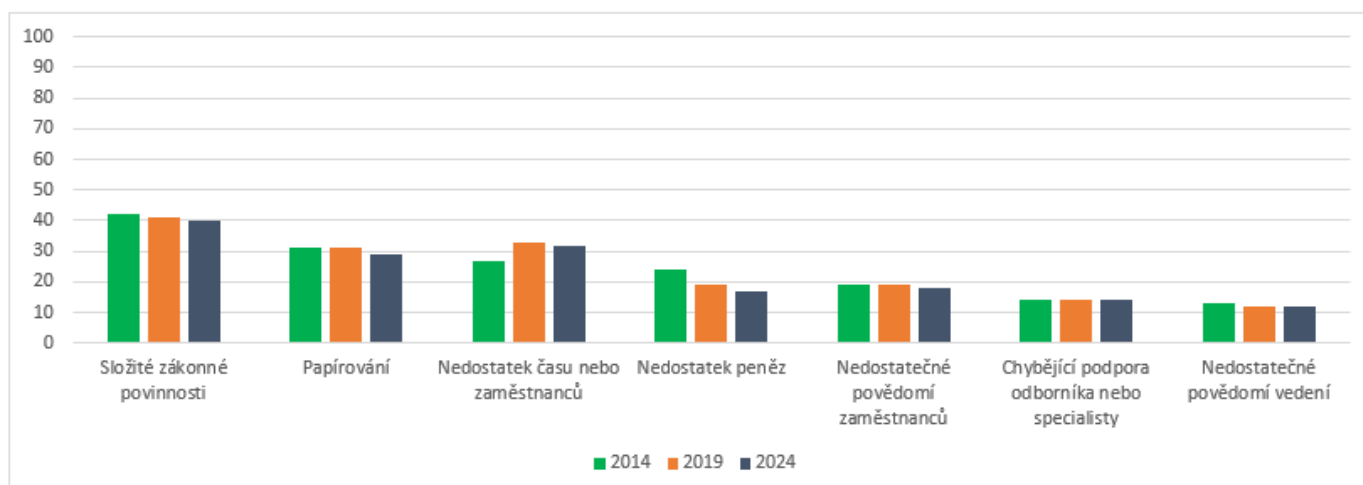
Základ: všechny podniky, všech 30 zemí, průzkumy ESENER 2019 a 2024.

- Složitě zákonné povinnosti jsou stále uváděny jako **hlavní problém při řešení problematiky BOZP**, a to 40 % podniků v EU-27, což představuje mírný pokles oproti 41 % v roce 2019 a 42 % v roce 2014 (obrázek 6). Rozdělení podle zemí však ukazuje velmi různorodou situaci: složité zákonné povinnosti byly jako hlavní problém hlášeny nejvíce v Belgii (58 % podniků) a Itálii (48 %) a nejméně v Litvě (15 %), ve Finsku (16 %) a v Lotyšsku a na Maltě (17 %). Je pozoruhodné, že došlo k významnému poklesu v Řecku (ze 46 % podniků v roce 2019 na 28 % v roce 2024),

Francii (z 52 % na 44 %) a Švédsku (z 38 % na 31 %), což pomáhá vysvětlit toto zjištění nikoliv výhradně jako problém zákonné povinnosti jako takové, ale spíše tak, že souvisí s možnými úpravami a aktualizacemi právních předpisů, jež mohou být podniky vnímány jako problematické.

- Většina faktorů vykazuje mírný pokles příslušných poměrných částí. V průběhu let se však druhým nejčastěji uváděným faktorem stal nedostatek času nebo zaměstnanců (32 % podniků v roce 2024). To platí zejména pro podniky v Belgii (56 %), Nizozemsku (42 %) a Francii (41 %).

Obrázek 6. Hlavní problémy při řešení problematiky bezpečnosti a ochrany zdraví (% podniků, EU-27), 2014, 2019 a 2024

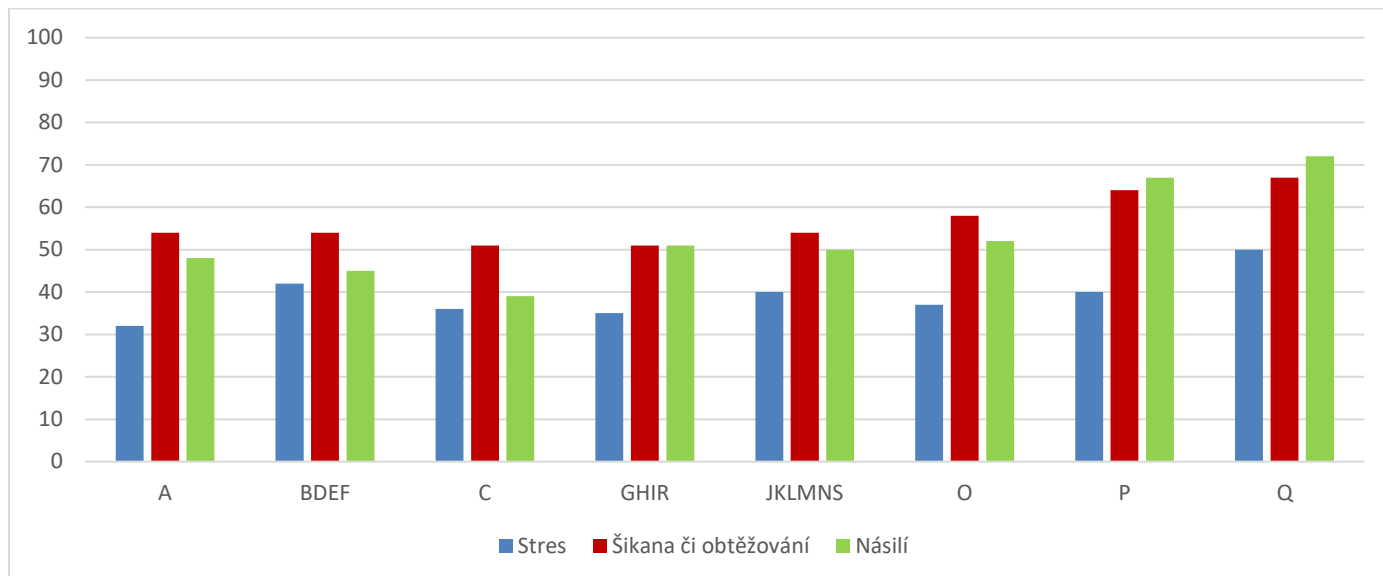

Základ: všechny podniky v zemích EU-27, průzkumy ESENER 2014, 2019 a 2024.

Nová a vznikající rizika: Psychosociální rizika a digitalizace

- Jak jsme již uvedli výše, některé **psychosociální rizikové faktory** jsou ve velké míře hlášeny v podnicích v zemích EU-27, jmenovitě nutnost jednat s problémovými pacienty, zákazníky či žáky (56 %) a časová tíseň (43 %). Pokud jde o podniky, které uvádějí, že se jich psychosociální rizikové faktory týkají, 21 % těchto podniků v EU-27 psychosociální rizika vnímá jako problematictější než ostatní rizika, přičemž nejvyšší podíly byly stejně jako v předchozích průzkumech ESENER zjištěny v severských zemích, a to ve Švédsku (38 % podniků), Dánsku (37 %) a Finsku (35 %). Oproti tomu považuje psychosociální rizika za problematictější než ostatní rizika pouze 6 % podniků v Bulharsku a 8 % v Chorvatsku.
- Zaměříme-li se na podniky, které uvádějí, že psychosociální rizikové faktory je obtížnější řešit než ostatní rizika v oblasti BOZP, z průzkumu ESENER 2024 vyplývá, že hlavním problémem při řešení psychosociálních rizik se zdá být neochota mluvit o těchto otázkách otevřeně (59 % této skupiny podniků v EU-27).
- Tento problém, stejně jako všechny ostatní uvažované problémy (nedostatečná informovanost zaměstnanců nebo vedení a nedostatek odborných znalostí nebo odborné podpory), je uváděn častěji s rostoucí velikostí podniku.
- Zejména v případě podniků, které uvádějí, že musí jednat s problémovými zákazníky, pacienty či žáky, 54 % podniků s 20 či více zaměstnanci uvádí, že mají zavedeny postupy na řešení možných případů vyhrožování, zneužívání nebo napadení zákazníky, pacienty či jinými osobami zvnějšku (průměr EU-27, oproti 51 % v roce 2019). Tento podíl vzrostl na 72 % podniků v odvětví zdravotní a sociální péče (obrázek 7).
- Pokud jde o akční plány proti stresu (39 % podniků s 20 a více zaměstnanci v EU-27, což je nárůst z 33 % v roce 2019) a postupy pro řešení možných případů šikany nebo obtěžování (55 % v roce 2024, což je nárůst ze 45 %), byl nárůst zaznamenán ve všech skupinách odvětví činnosti.

Obrázek 7. Akční plán a zavedené postupy proti psychosociálním rizikům podle skupin odvětví činnosti (% podniků, EU-27), 2024

Základ: všechny podniky v zemích EU-27 s 20 a více zaměstnanci, průzkum ESENER 2024. Na postupy týkající se násilí byly dotázány pouze podniky, které jako rizikový faktor pro zdraví uvedly „nutnost jednat s problémovými zákazníky“.

Sekce NACE³, 2. revidované znění: A: Zemědělství, lesnictví a rybářství. B, D, E, F: Stavebnictví, činnosti související s odpady, zásobování vodou a výroba a rozvod elektřiny. C: Zpracovatelský průmysl. G, H, I, R: Velkoobchod a maloobchod, doprava, ubytování, stravování a pohostinství a rekreační činnosti. J, K, L, M, N, S: Informační a komunikační činnosti, peněžnictví, činnosti v oblasti nemovitostí a další technické a vědecké činnosti nebo poskytování osobních služeb. O: Veřejná správa. P: Vzdělávání. Q: Zdravotní a sociální péče.

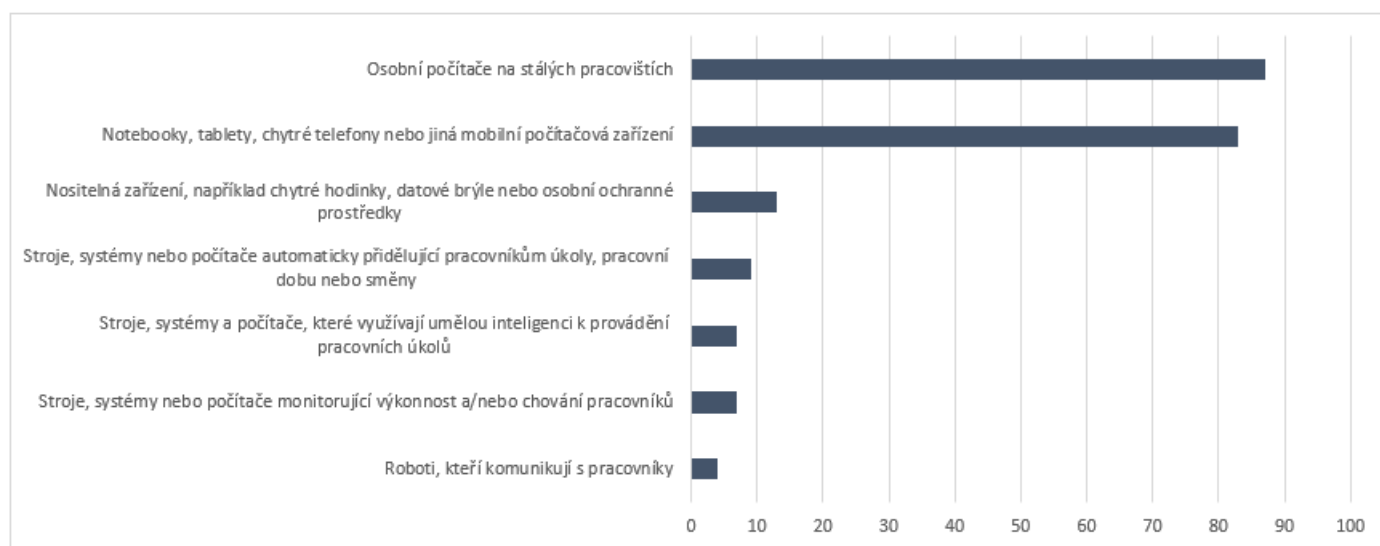
- 64 % dotázaných podniků v EU-27, které provádějí hodnocení rizik, uvádí, že mají dostatek informací o tom, jak do těchto hodnocení rizik zahrnout psychosociální rizika, což je nárůst oproti 60 % v roce 2019. Podle očekávání se tento podíl více liší podle velikosti podniku (roste s jeho velikostí) než podle odvětví. Zjištěno se liší zejména podle jednotlivých zemí, přičemž nejvyšší podíly byly zaznamenány v Nizozemsku (79 %), Španělsku (71 %) a Itálii a Dánsku (70 %) a nejnižší na Maltě (38 %) a v Bulharsku (45 %).
- Již v roce 2019 a za účelem lepšího měření výše uvedených změn společenských a ekonomických podmínek (viz tabulka 1) byl do průzkumu ESENER zařazen nový oddíl o dopadu **digitalizace** na zdraví a bezpečnost pracovníků. Stejně jako tehdy i v roce 2024 byla zaznamenána velká rozmanitost, pokud jde o druhy digitálních technologií uváděných podniky.

Osobní počítače na stálých pracovištích (87 % dotázaných podniků v EU-27) a notebooky, tablety, chytré telefony nebo jiná mobilní zařízení (83 %, což je nárůst oproti 77 % v roce 2019) jsou často uváděny ve všech odvětvích činnosti a podniků všech velikostí.

- Není překvapením, že používání zbývajících uvažovaných technologií je méně rozšířené, ale přesto některá odvětví vykazují výrazně vyšší než průměrné podíly: 21 % pracovišť v odvětví informačních a komunikačních činností uvádí, že používá stroje, systémy nebo počítače využívající umělou inteligenci (AI) (průměr EU-27: 7 %), zatímco používání strojů, systémů nebo počítačů monitorujících výkonnost a/nebo chování pracovníků uvádí 15 % podniků v odvětví dopravy a skladování (průměr EU-27: 7 %).
- Pouze 4 % dotázaných podniků v EU-27 uvedlo, že nepoužívají žádnou z digitálních technologií uvedených v dotazníku.

³ Statistická klasifikace ekonomických činností: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nace>.

Obrázek 8. Digitální technologie při práci (% podniků, EU-27), 2024

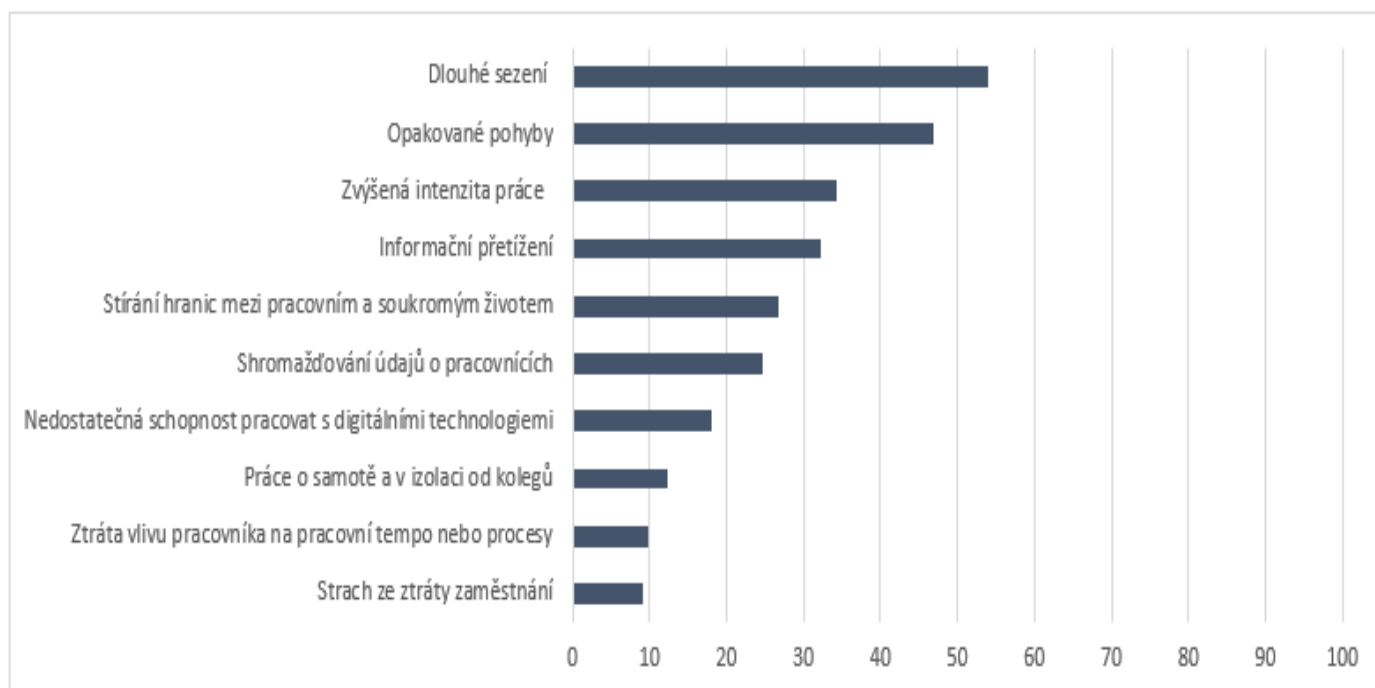
Základ: všechny podniky v zemích EU-27, průzkum ESENER 2024.

- Mezi podniky, které hlásí používání alespoň jedné z výše uvedených digitálních technologií, jich 35 % v EU-27 uvádí, že se zaměstnanci konzultovalo možný dopad používání těchto technologií na jejich zdraví a bezpečnost, což je zřetelný nárůst oproti 24 % v roce 2019. Pokud jde o země, nejvyšší podíl byl zaznamenán v Litvě (57 %) a na Maltě (50 %), zatímco z hlediska odvětví je tento typ konzultací častěji uváděn mezi podniky v odvětví vzdělávání (42 %), informačních a komunikačních činností (41 %) a peněžnictví a pojišťovnictví (40 %).
- V roce 2024 byla doplněna nová otázka týkající se rizikových faktorů, jež mohou souviset s používáním výše uvedených digitálních technologií. Zajímavé je, že v souladu s hlavními rizikovými faktory uvedenými na

obrázku 1 dva nejčastěji uváděné rizikové faktory související s digitalizací jsou muskuloskeletální poruchy: dlouhé sezení (54 % pracovišť v EU-27, která používají alespoň jednu z výše uvedených digitálních technologií) a opakované pohyby (47 %) (obrázek 9). Po nich následuje zvýšená intenzita práce (34 %) a informační přetížení (32 %). Hlavní rizikové faktory jsou stejné téměř ve všech odvětvích a jejich uvádění se zvyšuje s velikostí podniku.

- Situace v jednotlivých zemích je opět velmi různorodá. Nejvyšší podíly práce o samotě a v izolaci od kolegů (43 %) a nedostatečné schopnosti pracovat s digitálními technologiemi (46 %) hlásí pracoviště ve Finsku, zatímco v Německu 54 % pracovišť uvádí zvýšenou intenzitu práce a informační přetížení.

Obrázek 9. Rizikové faktory související s používáním digitálních technologií při práci (% podniků, EU-27), 2024

Základ: podniky v zemích EU-27, které uvádějí používání alespoň jedné digitální technologie, průzkum ESENER 2024.

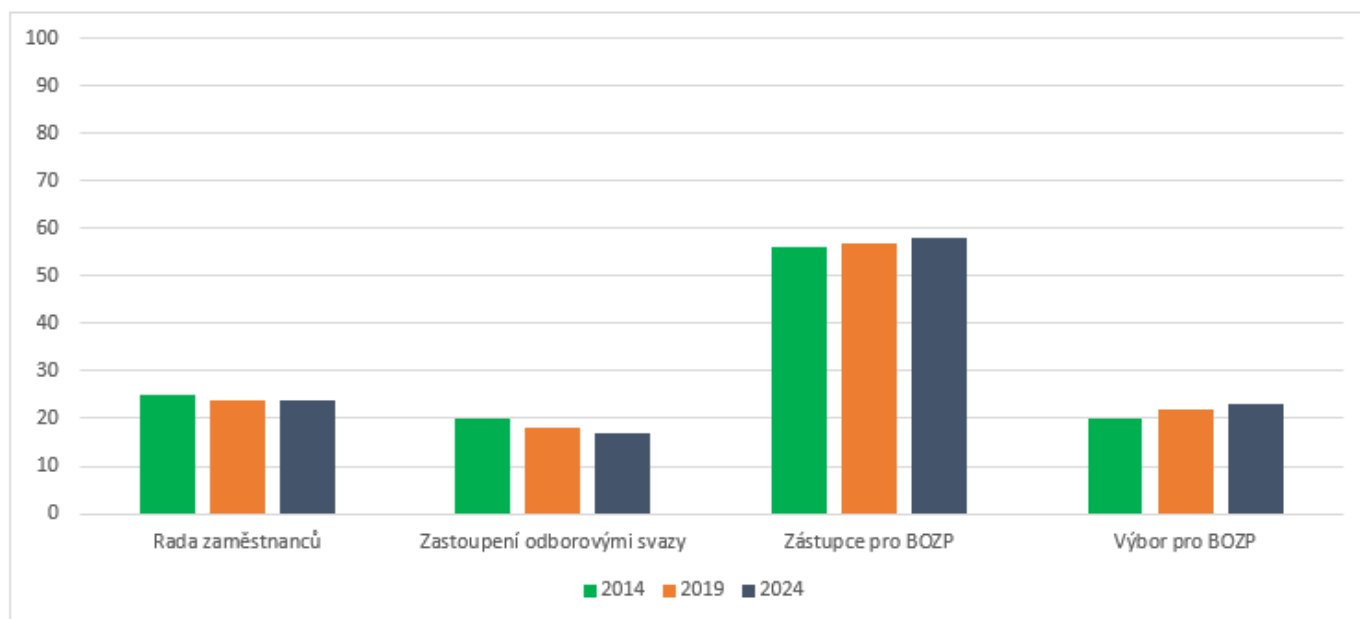
Zapojení zaměstnanců

- Pokud jde o **zapojení zaměstnanců**, z podniků, které uvedly, že v posledních třech letech před průzkumem použily opatření k prevenci psychosociálních rizik, 55 % podniků v EU-27 uvedlo, že do navrhování a stanovování těchto opatření byli zapojeni zaměstnanci, což představuje mírný pokles oproti 61 % v roce 2019 a 63 % v roce 2014. Tyto údaje se liší podle zemí, od 77 % podniků ve Švédsku a 76 % v Dánsku až po 40 % v Polsku a 43 % na Kypru.
- Vývoj byl v jednotlivých zemích od roku 2019 různý – zatímco nárůst zaznamenaly mimo jiné Litva, Estonsko, Rumunsko, Chorvatsko a Maďarsko, v některých jiných zemích došlo ke zjevnému poklesu, přičemž největší byl pozorován ve Slovinsku, Německu, na Kypru, v Portugalsku, Lotyšsku a Bulharsku. Vzhledem k povaze

psychosociálních rizik by se dalo očekávat, že do opatření v této oblasti budou přímo zapojeni pracovníci, a také by se dala očekávat obzvláště vysoká míra spolupráce ze strany všech aktérů na pracovišti, zjištění tomu nicméně nenapovídají.

- Pokud jde o různé formy zastoupení zaměstnanců, nejčastěji byl uváděn zástupce pro bezpečnost a ochranu zdraví: 58 % podniků v EU-27, což představuje mírně rostoucí trend od roku 2014 (obrázek 10). Z hlediska odvětví byly nejvyšší podíly zaznamenány v odvětví výroby a rozvodu elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu (73 %) a zdravotní a sociální péče (66 %). Podle očekávání tato zjištění opět velmi úzce souvisí s velikostí podniku.

Obrázek 10. Formy zastoupení zaměstnanců (% podniků, EU-27), 2014, 2019 a 2024

Základ: všechny podniky v zemích EU-27 – velikost podniku závisela na vnitrostátních prahových hodnotách pro dané formy zastoupení, průzkumy ESNER 2014, 2019 a 2024.

- Zajímavé je, že téměř jedna třetina podniků v EU-27 (31 %) neměla žádnou z těchto forem zastoupení zaměstnanců, přičemž tento podíl byl nejvyšší v Řecku (73 %), Portugalsku (65 %) a Lotyšsku (65 %). Viz tabulka 2.

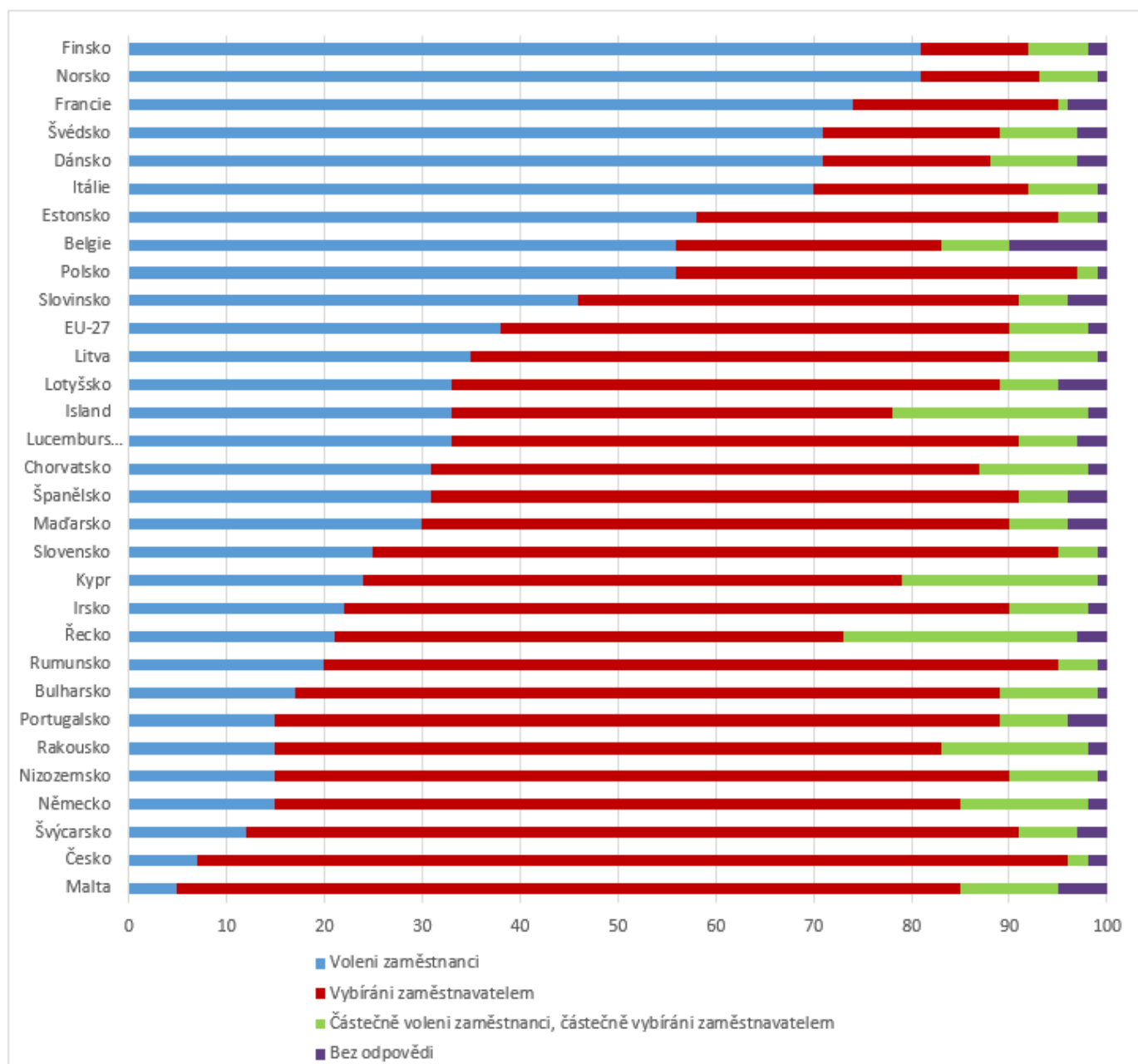
Tabulka 2. Žádné formy zastoupení zaměstnanců podle zemí (% podniků), 2024

Země	%	Země	%
Řecko	73	Švédsko	27
Portugalsko	65	Malta	27
Lotyšsko	65	Česko	27
Slovinsko	59	Slovensko	26
Maďarsko	58	Estonsko	25
Polsko	56	Lucembursko	25
Kypr	46	Chorvatsko	24
Belgie	45	Irsko	24
Francie	43	Rakousko	18
Španělsko	43	Německo	17
Švýcarsko	41	Litva	15
Island	38	Bulharsko	15
Nizozemsko	37	Itálie	12
Finsko	32	Rumunsko	8
EU-27	31	Norsko	7
Dánsko	29		

Základ: všechny podniky, všech 30 zemí – velikost podniku závisela na vnitrostátních prahových hodnotách pro dané formy zastoupení, průzkum ESENER 2024.

- V průzkumu ESENER 2024 byly podniky dotazovány na jmenování zástupců pro BOZP. Ze zjištění vyplývá velmi různorodá situace v jednotlivých zemích, což odráží různé vnitrostátní rámce (obrázek 11).
- Více než polovina (52 %) dotazovaných podniků v EU-27 uvádí, že zástupce pro BOZP vybral zaměstnavatel, přičemž nejvyšší podíl připadá na Česko (89 % podniků) a Maltu (80 %) a nejnižší na Finsko (11 %) a Dánsko (17 %).
- Více než třetina dotazovaných podniků (38 %) uvedla, že jejich zástupce pro BOZP volí zaměstnanci, přičemž podíl takových podniků je nejvyšší ve Finsku (81 %), Francii (74 %) a Švédsku a Dánsku (71 %). Až 24 % podniků v Řecku a 20 % na Kypru uvádí, že zástupci pro BOZP jsou částečně voleni zaměstnanci a částečně vybíráni zaměstnavatelem.

Obrázek 11. Jmenování zástupců pro BOZP podle zemí (% podniků), 2024

Základ: podniky, které uvedly, že mají zástupce pro BOZP, všech 30 zemí.

Metodika průzkumu

- Pohovory byly prováděny mezi květnem a říjnem 2024 v podnicích s pěti či více zaměstnanci. Jednalo se o soukromé i veřejné organizace ze všech odvětví hospodářské činnosti, s výjimkou domácností (NACE T) a exteritoriálních organizací a orgánů (NACE U).
- Do průzkumu bylo zahrnuto třicet zemí: všech 27 členských států EU a Island, Norsko a Švýcarsko.
- Průzkumu se zúčastnilo celkem 41 458 podniků, přičemž na otázky odpovídala „osoba, která toho o BOZP věděla v daném podniku nejvíce“. V jednotlivých zemích se referenční vzorky pohybovaly od přibližně 450 podniků na Maltě po 2 250 podniků ve Francii, Německu, Itálii⁴, Polsku a Španělsku (velikosti vzorků v jednotlivých zemích naleznete na adrese www.esener.eu).
- Vnitrostátní referenční vzorky podpořily – tedy financovaly příslušné vnitrostátní úřady – ve čtyřech zemích: Rakousku (+300), Německu (+900), Itálii (+450) a Slovinsku (+300).
- Data byla shromažďována zejména prostřednictvím telefonického dotazování pomocí počítače. Ti, kteří odmítli telefonický rozhovor, měli možnost vyplnit dotazník online.
- Terénní průzkum provedla společnost Ipsos NV a její síť center v jednotlivých zemích.
- Vzorky byly vybrány na základě disproporčního složení vzorku, což bylo později upraveno zavedením statistického vážení údajů.
- Bylo vynaloženo úsilí na vytvoření vzorků, které poskytují nezbytnou kvalitu a zajišťují mezinárodní srovnatelnost.
- Dotazník sestavil tým složený z odborníků na vytváření průzkumů a na BOZP spolu se zaměstnanci agentury EU-OSHA.
- Více informací o metodice průzkumu ESENER naleznete na adrese www.esener.eu.

Další informace

Tato zpráva je pouze první analýzou zjištění průzkumu ESENER 2024 a závěry je třeba interpretovat opatrně. Podrobnější výsledky a analýzy budou později k dispozici na adrese www.esener.eu. Stejně jako v případě průzkumů ESENER 2009, 2014 a 2019 bude datový soubor průzkumu ESENER 2024 přístupný prostřednictvím GESIS v roce 2025.

Další analýzy budou provedeny v letech 2025 a 2026 a budou zveřejňovány od roku 2026.

Vedení projektu: Xabier Irastorza — Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci (EU-OSHA).

Poděkování: Marine Cavet (EU-OSHA) a Ipsos NV.

Více informací o Evropské unii je k dispozici na internetu (<http://europa.eu>).

© Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci (EU-OSHA), 2026

Reprodukce povolena pod podmínkou uvedení zdroje.

Pro každé použití nebo reprodukci fotografií či jiných materiálů, na které se nevztahují autorská práva Evropské agentury pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci, je nutno získat souhlas přímo od držitelů autorských práv.

Ani Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci, ani žádná jiná osoba jednající jejím jménem není odpovědná za případné využití těchto informací.

⁴ Tento údaj nezahrnuje podporu vzorků – viz další odrážka.

Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci (EU-OSHA)

přispívá k cíli učinit z Evropy bezpečnější, zdravější a produktivnější místo pro práci. Agentura provádí výzkum, vývoj a distribuci spolehlivých, vyvážených a nestranných informací v oblasti BOZP a pořádá celoevropské osvětové kampaně. Agentura, kterou Evropská unie zřídila v roce 1994 a která sídlí ve španělském Bilbau, umožňuje spolupráci zástupců Evropské komise, vlád členských států a organizací zaměstnavatelů a zaměstnanců i předních odborníků ze všech členských států Evropské unie i dalších zemí.

information@osha.europa.eu

<https://osha.europa.eu>